

PS513

РАННА ДИАГНОСТИКА НА ОБЩИ И СПЕЦИАЛНИ СПОСОБНОСТИ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Лектор: проф. д-р Евелина Динева

АНОТАЦИЯ

Дисциплината дава теоретически и практически знания за:

- понятията: заложи, способности, надареност, талант, гениалност;
- методите и методиките за идентификация на надарени деца в предучилищна възраст и начален етап на обучение;
- възможностите за развитие на надарени деца.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна цел на дисциплината е да формира знания за идентификация и развитие на надарени деца в предучилищна възраст и начален етап на обучение.

ПРЕДПОСТАВКИ

Знания по Психология на развитието в детска и юношеска възраст, Когнитивна психология, Физиология и психология.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			прис.	л	с	общо	л	с	общо	л	с	общо
Детска и юношеска психология	Задължителна	6					30	30	60	30		30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Заложби, способности, надареност, талант, гениалност

- съдържание на понятията;
- развитие на схващанията;
- съвременни трактовки;
- модел на способностите, на познавателната компонента, на постиженията и социокултурни модели;
- цялостни и факторни модели на интелигентността.

Тема 2. Теория за множествената (многогранната) интелигентност на Х. Гарднър

- съдържание на понятието „интелигентност“;
- интелектуална и творческа интелигентност;
- типове интелигентност и принципи на тяхното съвместно действие.

Тема 3. Характерни особености на надарените деца в предучилищна възраст и ученици в начален етап на обучение

- проблеми и трудности на надарените деца;
- разминаване в интелектуалното и емоционалното развитие на надарените деца;
- митове и реалност за надарените деца.

Тема 4. Идентификация на надарени деца

- методи за диагностициране;
- методики за изследване на общи интелектуални и специални способности;
- запознаване с някои от актуалните тестове за изследване на интелигентността в детско юношеска възраст – Wechsler Intelligence Test for Children - Version IV (WISC-IV) и Stanford Binet (version IV)

Тема 5. Стратегии и технологии за развитие на надарените деца

- развитие на идеята за работа с надарени деца по света и в България;
- взаимодействията дете – учител и дете – родител.

Тема 6. Социална интелигентност

- елементи на социалната интелигентност;
- тест „Социални сценарии“.

Тема 7. Емоционална интелигентност

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Решаване на тестове за обща интелигентност и адаптация на тестове за езикова и математическа интелигентност към определена възраст. Самостоятелна и групово работна.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Изпитът е тест от 25 въпроса и един казус. Всеки верен отговор носи по 1 точка, а правилно решеният казус – 5 точки. Преминаване от точки към оценка:

28 – 30 т. Отличен 6

24 – 27 т. Мн. добър 5

20 – 23 т. Добър 4

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Айзенк, Х. Вашият коефициент на интелигентност. Книга първа. Определете вашия коефициент на интелигентност, С., 2004.
2. Айзенк, Х. Вашият коефициент на интелигентност. Книга втора. Проверете вашия коефициент на интелигентност, С., 2004.
3. Гарднер, Х. Нова теория за множествените интелигентности на 21. век, С., 2004.
4. Голман, Д. Емоционална интелигентност, С., 2003.
5. Де Боно, Ед. Научете детето си как да мисли, С., 2001.
6. Дейвис, Ф. Еврика! (Как подсъзнанието отключва творческата интелигентност), С., 2006.
7. Десев, Л. Възпитание и развитие на творческите способности, Педагогика, 2003, кн. 4.
8. Картър, Филип. Психометрични и IQ тестове, LOCUS, С., 2012.
9. Кейтър, Ричард. Менса за деца: Тестове за интелигентност (IQ), Книгомания, С., 2016.
10. Лосева, А. Психологическа диагностика одарености, М., 2004.
11. Пиръв, Г. Децата и ние, С., 2002.
12. Пиръв, Г. Личност и интелигентност, Училище, 1993, кн. 10.
13. Пиръв, Г. Психология и психодиагностика на интелигентността,
14. Пиръв, Г. и Тр. Трифонов. Способности и развитие, С., 1980.
15. Серебряков, В. и Ст. Лангер. Проверете интелигентността на своето дете, С., 2006.
16. Сотирова, М. Детската нестандартност, С., 2002.
17. Тодорина, Д. Проблемът за изявените и надарените ученици, Дидактика, Бл., 2000.
18. Тодорина, Д. За надарените деца, Бл., 2009.
19. Чавдарова, С. Интелект и възпитание, С., 2001.

Сигнатура: PS513

РАННА ДИАГНОСТИКА НА ОБЩИ И СПЕЦИАЛНИ СПОСОБНОСТИ

Лектор: Доц. д-р Евелина Динева

1. Съдържание на понятията заложи, способности, надареност, талант, гениалност.
2. Развитие и съвременни трактовки на схващанията за способностите.
3. Модел на способностите, на познавателната компонента, на постиженията и социокултурни модели.
4. Цялостни и факторни модели на интелигентността.
5. Теория за множествената (многогранната) интелигентност на Х. Гарднър
6. Характерни особености на надарените деца в предучилищна възраст и ученици в начален етап на обучение.
7. Проблеми и трудности на надарените деца.
8. Разминаване в интелектуалното и емоционалното развитие на надарените деца.
9. Идентификация на надарени деца
10. Методики за изследване на общи интелектуални и специални способности.
11. Стратегии и технологии за развитие на надарените деца.
12. Взаимодействията дете – учител и дете – родител.
13. Социална интелигентност
14. Емоционална интелигентност

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Гарднер, Х. Нова теория за множествените интелигентности на 21. век, С., 2004.
2. Голман, Д. Емоционална интелигентност, С., 2013.
3. Де Боно, Ед. Научете детето си как да мисли, С., 2001.
4. Дейвис, Ф. Еврика! (Как подсъзнанието отключва творческата интелигентност), С., 2006.
5. Десев, Л. Възпитание и развитие на творческите способности, Педагогика, 2003, кн. 4.
6. Лосева, А. Психологическая диагностика одаренности, М., 2004.
7. Пирьов, Г. Децата и ние, С., 2002.
8. Пирьов, Г. Личност и интелигентност, Училище, 1993, кн. 10.
9. Пирьов, Г. и Тр. Трифонов. Способности и развитие, С., 1980.
10. Сотирова, М. Детската нестандартност, С., 2012.
11. Тодорина, Д. Проблемът за изявените и надарените ученици, Дидактика, Бл., 2000.
12. Тодорина, Д. За надарените деца, Бл., 2009.
13. Чавдарова, С. Интелект и възпитание, С., 2001.